BULLETIN OF THE GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY AND RESEARCH CENTRE

VOLUME - 34

GOVERNMENT OF TAMILNADU
TRUTH ALONE TRIUMPHS

General Editor :

Dr. Sitharam Gurumurthy, I.AS.,

Principal Commissioner

Department of Archaeology

Egmore, Chennai - 600 008.

Curator :

Dr. S. Soundarapandian,

M.A.(Tamil), M.A.(Eng), B.Ed., Dip in Skt., Ph.D.,

Government Oriental Manuscripts Library And Research Centre, Chennai - 5.

2007

BULLETIN OF THE GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY AND RESEARCH CENTRE

VOLUME - 34

General Editor :
Dr. Sitharam Gurumurthy, I.AS.,
Principal Commissioner
Department of Archaeology
Egmore, Chennai - 600 008.

Curator :
Dr. S. Soundarapandian,
M.A.(Tamil), M.A.(Eng), B.Ed., Dip in Skt., Ph.D.,

2007

Price : Rs. 39/- (c) G.O. M.L. & R.C.

CONTENT

Page No.

1. Thirumayilaik Kapalisar Kirttanai ... 4 - 6
2. Sambhu Siksha ... 7 - 18
3. Diwan - E- Gohar ... 19 - 50

Magestic Talk of Manuscripts

The Tamil musical piece Thirumayilaik Kapalisar kirttanai, set to the tune Anandabhairavi, eulogises Lord Siva of the shrine Kapalisar Temple of Mylapore, Chennai. Authorship, remains to be known for this 19th centenary song.

Sambhu Siksha, a lesson prescribing the rules for pronouncing the Yejur Veda Mantras, runs in 53 Anustup slokas. Period of this work remains to be known. "Siksha" is a vital part in Vedas and the word "Sambhu" denotes Siva.

Diwan - E - Gohar, a collection of poems, depicts the Muslium traditions of marriage rituals of north Arcot, Tamil Nadu, during 17-18th centuries.

Dr. S. Soundarapandian,
M.A.(Tamil), M.A.(Eng), B.Ed., Dip in Skt., Ph.D.,
Curator

திருமயிலைக் கபாலீசர் பேரில் கீர்த்தனை

தென்னாடுடைய சிவன் எந்நாட்டவருக்கும் இறை என்பது நாம் அறிந்த ஒன்று. அப்பெருமை பெற்ற சிவன் குடி கொள்ளாத இடம் இல்லை எனலாம். அப்படிக் குடிகொண்ட ஓர் ஊர் திருமயிலை எனும் மயிலாப்பூர். அவன் தன் அடியார்களுக்கு ஆற்றிய தொண்டினை இக்கீர்த்தனை வழிக் காணலாம். மயிலையில் குடி கொண்டுள்ள அவன் சூலபாணியன் என அழைக்கப் பெறுதலை இப்பாடல் வழிக் காணலாம். தான் தலைவன், இறைவன் என்றும் பாராது அடியவர்க்காகத் தூதுபோதல். பிட்டுக்கு மண்சுமத்தல் முதலிய வரலாற்றுச் செய்திகள் பேசப் பெறுதல் உணரத்தக்கவை. இவ்வரிய செய்திகளைக் கொண்டுள்ள ஓலை அ.கீ.சு.நூ (ம) ஆ மையம் நூலகத்தில் R. எண் 6591 இல் பாதுகாக்கப்பட்டு வருகின்றது என்பது பெருமைப்பட வேண்டிய ஒரு செயலாகும்.

இவண்,
வ. நாகராசன்,
தமிழ்ப் புலவர்

திருமயிலைக் கபாலீசர் பேரில் கீர்த்தனை

இராகம் - ஆனந்தபைரவி

பல்லவி

சூல பாணியர் கபா லீசர் - இவர்
தொண்டர் களுக்கு மகா நேசர்.

அனுபல்லவி

ஞாலமெல்லாம் புகழும் திருமயி லாபுரி
நண்ணும் கற்பகவல்லி நாயக ராந்திரி - சூலபாணியர்!

சரணங்கள்

1. மெய்யன்ப ரெனும்வாத வூர ருக்காய்
மேலவ ருள்ளங் களி கூரச்
செய்யுந்திரு விளையாட் டெல்லாமறி வீர்களே!
பொய்யல விவரால்மெய்ப் போதம் பெறுவீர்களே!
- சூலபாணியர்

2. திருநாவுக் கரையருக்காக இவர்செய்த
கருணை மூன்றுலோகத்
தருநாளுந் துதித்திடுஞ் சரித்திர மறியீரோ
அரியா ரணுகிக் காணாதவ ரெனக்குறியீரோ
- சூலபாணியர்

3. நம்பியா ரூரருக்கா யன்றுதூது நடந்தார்
திருவாரூரி லென்று
அம்புவி யெலாஞ் சொல்வ தறியீரோ மறைபுகழ்
உம்பர்க்கர சிவர்தாமொளிர் செஞ்சுடர் போற்றிகழு
- சூலபாணியர்

4. திருஞான சம்பந்த உள்ளந்

தெரிந்தவ ரெண்ணமெ லாம்பூர்த்தி
பரிவா யியற்றிப் பூம்பாவைக் குயிர்தந் தாரே!
பெருஞ்சீர் வாயிலார் முக்தி பெறவிடை மேல்வந் தாரே
சூலபாணியர் கபாலீசர் இவர் - தொண்டர்களுக்கு
மகாநேசர்!

கபாலீசர் கீர்த்தனை முற்றிற்று

श्रीः
किञ्चिन्निवेदनम्

''षडङ्गो वेदोऽध्येयः ज्ञेयश्च'' इति श्रुति वाणी। षडङ्गश्च छन्दः; कल्पः; ज्योतिषम्; निरुक्तम्; शिक्षा; व्याकरणमिति। एतानि चाङ्गानि वेदपुरुषस्य पादादिस्थानरूपत्वेन संस्तूयन्तेऽन्यत्र। आह च वसिष्ठः–:

छन्दः पादौ शब्दशास्त्रञ्च वक्त्रं
कल्पः पाणी ज्योदिषं चक्षुषी च।
शिक्षा घ्राणं श्रोत्रमुक्तं निरुक्तं
वेदस्याङ्गान्याहुरेतानि षट् च ।।इति।।

एतेनापि ज्ञायते यत् सर्वैरपि षडङ्गवेदाध्यायी भवितव्यमिति। तेषूक्तेषु षडङ्गेषु मध्ये ''शि क्षाघ्राणमित्यनेन'' उदित शिक्षायाः ईश्वरोच्छ्वास निःश्वासात्मकतयोपवर्णित वेदस्य इतराङ्गापेक्षया परम महत्वपूर्णत्वमुद्घोषितम्। एवम्रूपा च शिक्षा प्रतिवेदं भिन्ना भिन्ना बहुभिःपूर्वजैरुपदिष्टा। तासु कृष्णयजुषि तैत्तिरीये सुगमज्ञानाय बह्व्यः शिक्षाः सन्ति। तास्वपि महत्व पूर्णत्वेन प्रधानतया नवशिक्षाः अवश्यंज्ञातव्यत्वेन च उच्यन्ते। आहच–

प्रथमा व्यासशिक्षा च लक्ष्मीशिक्षा द्वितीयका।
भारद्वाजि तृतीयाच शिक्षाऽऽरण्या तुरीयका।।
पञ्चमी शम्भु शिक्षाच षष्ठी चापिशली तथा।
सप्तमी पाणिनेः शिक्षा अष्टमी कौहली तथा।।
वासिष्ठी नवमी चैवं नवशिक्षाः प्रकीर्त्तिताः।।।

उक्तासु शिक्षासु मध्ये वेदपुरुषस्य घ्राणरूपप्रधानभूता शम्भुशिक्षाऽन्यतमा। अस्याः कर्त्तृ कालविषयौ चिन्तनीयौ। परं शम्भु शिक्षेति नामकरणेन संभाव्यते यत् शम्भुना उपदिष्टं स्यादिति। किञ्च; अस्याः आरम्भश्लोके ''शिक्षां वक्ष्यामि शाङ्करीं'' इति ग्रन्थ कर्तु रा रम्भप्रतिज्ञाविद्यते :एतस्मात्चशांकरी शिक्षेति नामान्तरं भवतीति निश्नुमः। एकस्यां मातृकायामपि तथा नाम निर्द्दिष्टं दृश्यते। अस्यांद्वि पञ्चाशत्श्लोकाः सन्ति। प्रायः एकधैव दृश्यन्ते। तत्र तत्र पाठ भेदोपि दृश्यते। पाठभेदांश्च यथामति समीकृत्य यथाबुद्धिशक्ति; वेदविदुषां जिज्ञासूनां चोपकाराय कल्पत इतिमत्वा ग्रन्थालयाग्रेसराणां सूचनां च स्वीकृत्य मुद्रणं क्रियते।

किञ्चात्र विद्यमान मातृका त्रयेपि प्ररम्भः परिसमाप्तिश्च एकधैव दृश्यते। सामान्यतया एतादृशर्गन्थेषु समाप्तौ आर्थ

वादिकं फलं श्रूयेत। परं अस्मिन् ग्रन्थे तथा नदृश्यते इतिमम भूयान् सन्दहः तथा आश्चर्यं च संजातं; किमयं ग्रन्थः समग्रतया विद्यते न वा इति च। सन्देहनिवारणञ्चेतर ग्रन्थसमाश्रयणेन निवर्तत इति सामान्य न्यायमनुसृत्य सदृश व्यासशिक्षाख्य प्रसिद्ध ग्रन्थमवलोकित्तं, तद्व्याख्याने स्थलद्वये शम्भुशिक्षायामप्युक्त मित्यवतारिका पूर्वं श्लोकद्वयमुट्टङ्कितम्। एकः श्लोकः ''यथा व्याघ्री हरेत्पुत्रं इति; अन्यःच'' हस्तेन वेदं योऽधीते इति। एतौ उभौ शंभुशिक्षायाः अन्त्यौ स्यातामिति मत्वा अन्ते उभयोः लेखनं कृतम्। एतेन सन्देहस्यैकदेशस्य मनः समाधानमिव जातम्। समग्रशिक्षायाः संक्षिप्त विवरणादिदातुमाशासञ्जाता; परं ग्रन्थविस्तरे गुञ्जिकामुद्रणे क्लेश इति मत्वा नवानां संज्ञानां विवरणं कृतम्। मातृका च एका ग्रन्थलिपिमया सायकग्रहसंख्याका। अन्या तेलुगुलिपिरूपा श्रोत्रमूर्त्ति ऋषि रसमुख संख्याका; इतराच देवनागरी वसुज्ञनिधि संख्याका विद्यते। सन्तः दोषान् दूरीकृत्य गुणस्वीकरण पूर्वकं विभावयन्तु भवन्तः **इति प्रार्थये।**

डा. एस्. शेषाद्रिः

श्रीः

हरिः ओम्

प्रणम्य शिरसा लक्ष्मीं कालिकाञ्च सरस्वतीम्।
गणेशञ्च तथा शम्भुं शिक्षा वक्ष्यामि शाङ्करीम्।।१।।

काण्डोऽग्निसंज्ञो विज्ञेयश्चतुर्थस्तैत्तिरीयके।
ग्रहइत्याददे प्रश्नः सजोषान्तो विधीयते।।२।।

उख्यमित्यग्निकाण्डस्य प्रश्नद्वितयमादिकम्।
अन्त्यानुवाकरहितं वेदविद्भिरुदाहृतम्।।३।।

इषेप्रभृत्यपामन्तं प्रश्नानां युक्ष्वसंयुतम्।
अन्त्यानुवाका याज्याख्या स्त्रयोविंशतिरीरिताः।।४।।

देवसवितरारभ्य उपयामान्त संज्ञिकम्।।
वाजपेयाभिधानं षडनुवाकंविपश्चितः।।५।।

समिद्दिशां समिद्धोऽग्नेर्मन्वे स्यात् पृष्ठ्यसंज्ञिकम्।
जीमूतादि चतुष्कञ्च गायत्री द्वितयं तथा।।६।।

यत्तत्पञ्चमकाण्डे चानुवाकत्रितयं विना।
पृष्ठ्यमेव महापृष्ठ्यमिति वेदविदोविदुः।।७।।

पञ्चानुवाकमश्मन्नित्यस्य प्रश्नस्य चादिकम्।
विकर्षसंज्ञामित्याहु ऋषयो वेदवादिनः ।।८।।

विहव्य संज्ञा वाजोनः प्रभृतीनां विधीयते।
त्रयाणामनुवाकानां वेदलक्षण वेदिभिः ।।९।।

दशमादित्रयप्रश्ना इष्टयो नाम उच्यते।
ग्रहणं त्वेकमुद्दिश्य पदं वै क्रियते यतः ।।१०।।

तदन्यत्र तु न ग्राह्यं यज्जटाभेवतरिति।
त्रिपदप्रभृतिष्वेव बलीयस्त्वन्य योगतः ।।११।।

आलोप एव कण्ठोक्तेरन्य योगेऽपि सर्वदा।
आवर्णोन्तोपसर्गाश्च आरमापद्यते क्वचित्।।१२।।

ओष्ठशब्दादि परश्चेदवर्णो लुप्यते नुदा।
ऋकारोत्तररेफश्च पूर्वतः स्वार भाक् स्थितः ।।१३।।

स्वर्यतेऽस्मात्परो रेफो दीर्घात्परोभवे द्यदि।
टवर्गे वक्त्रमध्योक्ते जिह्वाग्रेण तथा स्पृशेत्।।१४।।

रेफः करेणुश्च हाकार ऊर्ध्वे
लः कर्विणीति स्वरभक्तिरुक्ता।
लोहानिताशे हरिणी हस्तिनि
हंस पदापि षोर्ध्वे ।।१५।।

उदात्तादनुदात्तस्य स्वरितो यत्र दृश्यते ।।१६।।

पिपीलिकेति विज्ञेया सवर्णत्वं यदा भवेत् ।
दीर्घात्पिपीलिका दीर्घात् मध्यमा च सवर्णयोः ।।१७।।

पदैक्ये पदविचत्युक्ता प्यन्या वत्सानुसारिणी ।
द्वन्द्वेऽहोरात्रयोरोत्वं यातिरोर्ध्वे सुवत्स्वपि ।।१८।।

यस्तामविद्वानित्यत्र नानुस्वारागमो भवेत् ।
अनार्षेनैव विज्ञेयो ह्यप्यकारादि सङ्ग्रहः ।।१९।।

स्वरान्यौतु व्यानोदान शब्दयेश्च सुबन्तयोः ।
नित्यादिना यमात्पूर्व ईमा त् पूर्वोन्त वितिरम् ।।२०।।

सवर्णा यत्र दृश्यन्ते विसर्गो नैव दृश्यते ।
पिपीलिकेति विज्ञेया तदन्यो दीर्घउच्यते ।।२१।।

पृक्तादपृक्ते दीर्घश्च गुणो वर्णाद्विवेद्यतः ।
उभावादेश ऊभावस्तत्तस्मात् सांहितावपि ।।२२।।

अनुशब्दे ह्युकारस्य वकारे वैकृते स्थिते ।
जटायान्नैव लोपः स्यादकार स्येति निर्नयः ।।२३।।

काण्डानु क्रमतो ह्यादौ जटायां दृश्यते यथा ।
अलोप लोपकार्याणि त्रिपदादौ तथोत्तरम् ।।२४।।

उक्तः प्रथमतो मन्त्रः पुनर्यदि स उच्यते।
तत्तत्कार्यं यथापूर्वं कर्त्तव्यं वेद वित्तमैः ।।२५।।

षत्व णत्वस्वभावेषु यदुक्तमुपदेशतः।
ग्रहणं तत्करोत्येतत्कार्यं सर्वत्र नान्यथा ।।२६।।

तथेयातां ब्राह्मणायेत्योपेत्याक्षरसंहिता।
तत्रापि पूर्वप्राबल्यादैकारोऽत्र न संभवेत्।।२७।।

यथा पुनस्कृति बलाद्विलोमे सत्यमिष्यते।
प्राधान्यात्सूनरीत्यस्य निमित्तत्वात् कृधेरिति।।२८।।

अङ्गुली स्वर निर्द्देशे व्यङ्गमङ्गिनि निर्द्दिशेत्।
अङ्गे त्वन्त्यांशं नादानुस्वारजं स्वरितं न्यस्येत् ।।२९।।

स्वरेदये त्वनु स्वारो भवेत् द्व्यणुमात्रिकः।
विरामश्च तयोर्मर्ध्ये वैशिषिका विदीर्घयोः ।।३०।।

उदात्तात्परतो नास्ति प्रचयः पूर्वतोपि वा।
स्वरितः प्रचयादूर्ध्वं निहतात्प्रचयः परम् ।।३१।।

कनिष्ठानामिकाभ्यां च मध्यमाच प्रदेशिनी।
दीर्घा त्पूर्वो विसर्गो यो दीर्घान्तो यत्र दृश्यते।
मध्यमेति विजानीयात् एकमात्रं प्रयुज्यते।।

वैशेषिकाख्या च वि तीर्घयोश्चेत्
पिपीलिका दीर्घयुगे च मध्यमा।
दृष्टा च वत्सानुसृति स्वसाम्ये
मध्येऽणु मुख्यस्तु विरामकालः ।।
नीचस्वारधृतोदात्ता अङ्गष्ठाग्रेण निर्द्दिशेत् ।।३२।।

अनुदात्तः कनिष्ठानाम्यन्ते स्वरितःस्मृत।
प्रचयो मध्यमामध्ये तर्जन्यादावुदात्तकः ।।३३।।

अनुदात्तो हृदिज्ञेयो मूर्ध्न्युर्दात्त उदाहृतः।
स्वरितः कर्णमूलीयः सर्वास्ये प्रचयः स्मृतः ।।३४।।

न रेफे वा हकारे वा द्विर्भावो जायते क्वचित्।
न च वर्ग द्वितीये वा न चतुर्थे च कथञ्चन ।।३५।।
सजायत्रपदान्तेतु यवहेषु परेषु च।
द्वित्वं नैवाभिगच्छेतां जनौ व्यदृ परौ विना।।३६।।

ये च स्वारात्परोरेफो ह्रस्वस्वारात्परस्तथा।
उच्चो ऋपरो रेफ स्वरितः प्रचयोच्छकाः ।।३७।।

पदादौ प्रचतो नास्ति स्वारादेकपदे ततः।
नास्त्युदात्तोऽपि विज्ञेयो हस्तविन्यासकर्मणि।।३८।।

पदकाले पदान्मान्तात् पवर्गेपरतस्थिते।
पुनःप्रयतमित्याहुः ऋषयो वेदवादिनः ।।३९।।

एवं क्रमजटायां च ऋषि वाक्योपि विश्रुतः ।
ओर्मः पवर्ग संयोगेः प्रयत्नः शेष्य ते पृथक्।।४०।।

मकाराच्च पवर्गोर्ध्वे वेष्टनेनाप्नुया त्तथा।
मनः कायाग्निमाहन्ति न (स) प्रेरयति मारुतम्।।४१।।

मारुतस्तूरसि चरन्मन्द्रं जनयति स्वरम्।
प्रश्नानु वाकाद्यारम्भे सविसर्गोच्चरो हरिः।।४२।।

ससन्धिः प्रणवस्यादि विरामे स्वरितो भवेत्।
विधेर्मध्यस्थ नासिक्यो न विरोधो भवेन्मृधः।।४३।।

कस्मा त्करोति कार्याणि वर्णानां धर्म एष तु।।
इन्द्रिया विषयो योऽसा वणुरित्युच्यते बुधैः।।४४।।

च्चतुर्भिरणुभिर्मात्रा परिणाममिति स्मृतम्।
रङ्गप्लुतश्चतुर्मात्रः शुद्ध प्लुतस्त्रिमात्रिकः ।।४५।।

दीर्घ उच्चद्विमात्रः स्यात् ह्रस्वश्चाप्येक मात्रकः।
परस्परस्य संयोगः स्पर्शानां संभवेद्यदि ।।४६।।

तयोरादिश्रुतिर्नास्ति विराम व्यञ्जनस्य च।
अनन्त्यश्च भवेत्पूर्व मन्त्यश्च परतो यदि ।।४७।।

तयोर्मध्ये यमस्तिष्ठन्नासिका स्थानमुच्य ते।
नासिक्यत्वमुरस्यत्व पञ्चमैः हस्ययोगतः ।।४८।।

अन्तस्थाभिरुरस्यत्वं कण्ठत्वं केवलस्य तु।
पदादौ पदमध्ये वा स्थित स्योष्म पर स्य वै।।४९।।

प्रथमस्य द्वितीयत्वं पूर्वं कुर्वीत पण्डितः ।
धूर्ङ्क्ष्णे दंक्षणव इत्यत्र अनुस्वारो विधर्मतः ।।५०।।

।। ओं शम्भु शिक्षा समाप्ता।।

व्यासशिक्षा व्याख्याने मुद्रित पुस्ते सन्दर्भवशात् श्लोकद्वयमुदाहृतम्। तौ श्लोकौ अस्मद्ग्रन्थालये विद्यमान मातृकात्रयेऽपि न दृश्येते । तौ अन्तिमौ इतिमत्वा विदुषां मुदे चात्र लिख्येते।

शम्भुशिक्षायामप्युक्तम् :-

व्याघ्री यथा हरेत् पुत्रं दंष्ट्राभ्यां नच पीडयेत्।
भीतापतन भेदाभ्यां तद्वद्वर्णान् प्रयोजयेत्।।

वर्णानामुच्चारणं कथं कर्त्तव्यमिति समीचीन दृष्टान्तेन सह उपदिष्टम्।

हस्तेन वेदं योऽधीते स्वरवर्णार्थ संयुत्तम्।
ऋग्यजुः सामभिः पूतः ब्रह्मलोके महीयते।।

अनेन अध्ययनकाले हस्तस्वर प्रदर्शन पूर्वक मवश्यमध्येतव्यं, तेन ब्रह्म लोके पूजार्हता संपद्यतेति अर्थवाद फलं श्रूचते।।

१) **अग्निकाण्डः** - युञ्जानः प्रथमं इत्यस्य चतुर्थकाण्डस्य संज्ञा।

२) **उख्यम्** - अग्निकाण्डे प्रथम द्वितीय प्रश्नयोः नाम।

३) **ग्रहः** - आददे ग्रावासि इति प्रथमकाण्ड चतुर्थः प्रश्न समाख्या।

४) **याज्याः** - उभावामिन्द्राग्नी; कृणुष्वपाजः; त्वमग्नेरुद्रो असुरः यस्त्वाहृदा; वैश्वानरोन ऊत्या; इन्द्रंवोविश्वतः; अन्वहमासाः अग्नाविष्णूमहि; इन्द्रंवोविश्व तस्परिन्द्रं नरः; हिरण्यगर्भः सप्रत्नवन्निकाव्या; नवोनवोभवति; आयुष्ट आयुर्दा अग्ने; युक्ष्वाहिदेवहूतमान्; उशन्तस्त्वा; अग्निनारयिम्; प्रसोअग्ने; इदंवामास्ये; त्वमग्नेबृहद्वयः; प्रदेवं; अग्ने यं यज्ञं; इन्द्राग्नीरोचना; अग्निर्वृत्राणी इति प्रथमकाण्ड प्रथम प्रश्नादारभ्यान्त्यानुवाकाः युक्ष्वाही

तिद्वितीय काण्डे षष्ठप्रश्ने उपान्त्यानुवाकः इतिमिलित्वा त्रयोविंशतिसंख्याः।

५) **वाजपेयाः** – प्रथमकाण्ड सप्तमप्रश्न सप्तमानुवाकादारभ्य ''देवसवितः प्रसुव; देवस्याह॰सवितुः; क्षत्रस्योल्बमसि; वाजस्येमंप्रसवः; अग्निरेका क्षरेणवाचं; उपयामगृहीतोऽसि इति अनुवाकषट्कनाम।''

६) **पृष्ठ्यम्** – समिद्दिशामाशयानः; समिद्धो अञ्जन्; अग्नेर्मन्वे प्रथमस्य इति अनुवाकत्रयाभिधा। एते अश्वमेधसंबन्धियाज्याः।

७) **महापृष्ठ्यं** – जीमूतस्येवभवति; यदक्रन्द्रः; मानोमित्रः; येवाजिनं; गायत्री त्रिष्टुप्; कस्त्वा छ्यति इत्यनुवाक षट्क संज्ञा।

८) **विकर्षः** – अश्मन्नूर्जं पर्वते इत्यस्य चतुर्थ काण्ड षष्ठ प्रश्नस्यादितः .अनुवाक पञ्चकः अभिधीयते।

९) **विहव्यम्** – वाजोनःसप्त; अग्निंयुनज्मि; ममाग्नेवर्चः इत्यनुवाकानां नाम। अत्र ममाग्ने अनुवाक एव विहव्याख्येष्टको पधानमुच्यते; तथापि भूयोऽनुग्रह न्याये ने तरयोरपि उक्तम्।

इति शम्भु शिक्षा समाप्ता

بذوق بیخودی تا آشنا گر دیدم ام چشمت
بد ستم ساغرِ مستی جاوید میگیرد

صدای نالہ از قصر فلک باید شنید اینجا
کہ تعلیم نواز شیونم ناہید میگرد

بہ نخلستان باس از سر تسلیم است لذتہا
بحسرت دست نومیدی ثمرار بید مہگرد

ندارد نشہ ام در سر خمار سر گرا ینہا
گہر جام فراغت از دل نومید میگرد

(باقی اگلے شمارے میں)

صفای کلبه من حاجت چراغ نداشت
که دل ز داغ غمت شمع محفل آرا شد

طرفه دو ریست که کل بیر سای یا رهم اند
پشت خار هم کل غنچه گلزار هم اند

پاے در سلسله داد و ستد کرده اسیر
همه چون حلقه زنجیر گرفتار هم اند

این عزیزان که درین شهر عزیز اند همه
یوسف مصر جمال اند و خریدار هم اند

پشت گرمی است درین طایفه یکدیگر را
همه بیمار بیک درد پرستا رهم اند

مطلب خود همه پیش نهادند ازان
طالبان را به پس افکنده طلبگارهم اند

چو یار از بوسه ام رنجیده باشد
می لعل لبش مالیده باشد

زشوخی چشم مستش جام را جمشید میگرد
هلال ابروی من تیغ از کف خورشید میگرد

طلوع مہر صورت بند داز صبح چنین من
زروی عارفش سیما بمن تاکردہ بردارد

گہی برروی گل افتم کہی برخاری غلطم
کر برنگ بہارش بر نفس رنگ وکر دارد

زندا کلیل منت برکلاہ خویش احسانش
امیر الہند گوہر را اگر از خاک بر دارد

شہی کہ یار دو چارم بخواب میگردد
سحر بگرد سرم آفتاب میگردد

زبسکہ حیرت دل محو چشم مست کسی است
بدستم آئینہ جام شراب میگردد

چو شمع برمن ازان شعلہ خو جفا ہاشد
بجرم آنکہ سرم صرف سجدۂ پاشد

توان شتافت بپای نکہ بدیناش
کہ خاک رہگذرش محشر تماشاند

دہن کشودی و اعجاز رنگ دیگر ریختہ
نفس کشید و دین مسیح احیاشد

بسکه حیرت زدهٔ طرز اداهای توام
سایهٔ من بزمین کردهٔ تصویر شود

بوی زلفش چو رشدارند و باد صبا
عبر آتش دل نالهٔ شبگیر شود

در گلستان چو نقاب ازرخ خود بر دارد
چه عجب نکهت گل آئینه تخمیر شود

سر شوریده عشقت بدلم کرد قرار
طرفه سیلے که بو یرانه عنان گیر شود

نتوان جز تلطف بکسی کار گذاشت
زانکه آغوش کمان بال و پرتیر شود

پنجه برخوان لبم آزرده ام عیب مکن
جای رحم است به بازی که مگس کبر شود

کرد خاموش مرا مصرعه ابرج گوهر
در گلوی دل من پیچد وار بخیر شود

چو تیغش گرم چو شیها بهر لخت جگر دارد
سر شوریده ام تنہا بفتراکش سفر دارد

ندیدم نشهٔ از جام صحبت پیش ازین گوہر
کہ کام اختلاطم تلخ از زہر جدائی شد

خطش دمید و بمن ناز مہربانی کرد
کرشمہا کرم و غمزہ قدر دانی کرد

بیاض دیدہ قمیص است ماہ کنعان را
کہ صبح پیری امن خندہ برجوانی کرد

عیان کشیدہ نگہ ازرہ تماشایش
کہ یادمن بدل نازکش گرانی کرد

زدیدہ تادر اوراہ بستہ خرمن گل
زبسکہ درطلبش گریہ گل فشانی کرد

درین طربکدہ طوفان خندہ در جوش است
کہ ترک شوخ ببرجامہ زعفرانی کرد

زبوسہ رنجش لعلش نمی پسند و دل
کہ رنگ پان بلب نازکش گرانی کرد

بسوی ہستی باطل دکر رجوعم نیست
کہ غسل توبہ گہر زاب زندگانی کرد

حسن کزابروی او دست بشمشیر شود
چشم و حشی نگہبان آہوی نخچیر شود

کنون و بال نظر شد بہ بزم طرہ شمع
کہ جیغہ برسر خود ترک میر زا دارد

کدام مست حیازد بسینہ ام کف دست
کہ دو آتش دل نگہت حنا دارد

چہ طرفہ رسم باقلیم بے نیاز یہات
کہ شاہ بر درویش التجا دارد

بسوی عشق کشد سعی حق پرستی من
براہ کعبہ دلم روبہ کربلا دارد

چوکو شوراہ بے عرض ما جزاے نیاز
گہر بکوش تو پیچیدہ حرفہا دارد

زحسرت ساغری کا سہ چشم گدائی شد
نگاہ مست ادہر جا گہ کافرما براے شد

توان امشب شنید از شمع عرض گذشتم را
کہ نقد ہستی من صرف پاس آشنائی شد

تمناہای پابوس کہ دارد خامہ شوقم
کہ از مضمون رنگین صفحہ دردستم حنائے شد

دلم آنسوز خاک ہند کم شد انیقدر دانم
کہ شاید مشت خاکم مشہد کربلائی شد

چشم بد دور بمژگان درازش سوگند
تیرا وشیوه دلجوی ما مید اند

عار دارم به گلستان ز غزلخوانی خویش
قدر رنگین نفسهم جان صبا میداند

گوهر از مشرب آزاد وفاتیغ ترا
خم محراب دعا نام خدا میداند

به گلشن از سر هر شاخ گل شمعی فروزان شد
چوآن سرو قبا گلنار کرم سربستان شد

زبان همه امن سود است سودائی زلیخا را
که دهراز طلعت نیرنگ حسنش یوسفستان اشد

غبار خاطر خویشم زمنع خط تراشیدن
که پیش روی اواین حرف سبز نتوان شد

برنگ گل ندارد جامه ام حاجت معطرے
که دود آتش دل عنبرین عطر گریبان شد

توان بر اطلس گردوں قدم زداز ره عزت
گہر نام خدا خاک درشاه خراسان شد

همیشه زخم دلم لب بخنده ودارد
هر ناوک توبدل الفت رسادارد

نہ دستار زلفش تاکمین بہ برای سود اشد
عبیر نکہت آشفتگی سنبل بنیفشاند

چمن چندان نشاط اندوخت از نیرنگ اقبالش
گلاب اشک در پہلوی کل بلبل بنیفشاند

صبا پیچیدہ برخاک فضای گلشن کوش
نمی خرد غباری از مہش تاکل بیفشاند

نوای ساز مستی بسکہ ناساز یست باخویش
کلوی شیشہ از خجلت نم قلقل بنیفشاند

نمی ماند فروغ آبروی گوہرا نجم
اگر بر اطلس گردون عرق دلدل بنیفشاند

گہر جام کف ساقی بمن عمر ابد نجشد
بہ کام خشک زاہد رشحہ این مل بنیفشاند

زوہر عذر دلم از تو بجا میدا ند
عفورا بیگہنی سخت بلا میداند

تیغ عریان بکف یاد شکو فی دارد
ذوق این لطف نمایان دل ما میداند

سرخ روی است زسرسبزی بختم ظاہر
خون من آن کف بارنک حنا میداند

دوش راہی بفغان عشق گلوگیر نداد
تازبان لال نشد رخصت تقریر ندارد

حیرتم آئینہ جلوہ یکتائی کیست
دل جمالی بہ فغان راہ بتاثیر نداد

حیرتم آئینہ جلوہ یکتائی کیست
دل جمالی بہ فغان راہ بتاثیر نداد

عطر وقم عرق افشانی سیمالی کسی است
ورنہ بوی سم اینہمہ تعطیر نداد

فیض سر پنجہ قاتل زمسیحا مطلب
کہ بمن عمر ابد جزدم شمشیر نداد

کیمیائی مس جان خاک روہ درویش است
کرد ور رساحت آبن ناز باکسیر نداد

این سیہ مستی غفلت زخم عین مست
ورنہ این جام بمن ساقی تقریر نداد

انچہ دیدم زترش روی یاران گوہر
آنقدر نفع بمن قرص تباشیر نداد

نمی آیدز شوخی در برم تاکل بنیفشاند
نباید بوی عطرفتنہ تا کاکل نفیشاند

شب کہ آن گل پیرہن شمع شبتانم نبود
بستر مخمل کم از خاز مغیلانم بنود

بسکہ دل محولقای حسن مجوب کے است
چشم و گردن سوے خورشید شابانم نبود

سرز دل بالاکشد ہردم خیال قامتش
یک قلم جز مصرعۂ آہی بدیو انم بنود

یک بیابان حیرت دیدار خرمن کردہ ام
ورنہ پروای سرد سودای سامانم بنود

چہار اغاز خط در سر غرور آن سادہ رو دارد
نمی زیبد بحسن عارضی نازی کہ او دارد

فروغ محفلم رنگ ازرخ مہتاب میرزد
کہ امشب آفتابی سوی این ویرانہ رودارد

سرشک دیدہ ام کل کرد خاک آنسر کوئی
کہ کل برچیدن دامان شوخی آرزو دارد

بحفل رنگ مستی ریخت چندان چشم میکونش
کہ از تنگی جاہر شیشہ قلقل در گلودارد

تواند تکمہ پیراہن صافی نزادان شد
چہ گوہر ہرکہ در عالم معاش از آبرو دارد

بود موج می دیگر بشوخی جنبش پایت
رود ہوشم زآہنگی کہ از خلخال ے آید

زشوق دیدن روی تو تابش از خوبر خیرم
جلو ریز آفتاب از بہر استقبال ے آید

زشوخی نزدکاہی صبا در گلشن نازش
پے آرایش حسنش بہارا مال ے آید

گہر از قید پیری چون پری آزادی باشم
اگر برشیشہ ام سنگ از کف اطفال می آید

نشان از دل دہداشکی کہ از چشم برون آید
چو آہنگ شکست رنگ کز ساز درون آید

بحسن سبز و زلف مشک بواز بسکہ پیچدم
سرشک از دیدۂ من غرین زنگار کون آید

سخاوت پیشہ نہگام عطا بر منت خود نہد
زخجلت شیشہ آری پیش ساغر سرنگون آید

شعار خویشتن کن چون نگین افتاد گیبارا
یوضع راستی تاسعی بخت وار کون آید

عنان بیخودی راسوی ادای عشق تحریکی
کہ از زنجیر امکان چون صدا گوہر بردن آید

نواے زار دل در پردۂ نشیندنی دارم
فغانہای جنون سدرہ تو از میگردد

عبث پرور و طفل اشک را از خون دل چشم
چہ باید کرم مردم زادہ کر غماز میگردد

نگیرد جو ہر فرد دہانش رنگ تقیمی
بلعلش اشنا حرف از راہ اعجاز میگردد

طراوت بر خط سبزش وزاید از ترا شیدن
بطرح تازہ انجام بہار آغاز میگردد

دماغم بسکہ چید از نازآن کلپیرہن رنگے
بگوشم نالۂ بلبل نواے ساز میگردد

مبادا کلبن نازش کل آشفتگی چند
سحر آیند از رویش چمن پرداز میگردد

تواند یافت گوہر مقصد ایجاد عالم را
در علم بنی برکہ برویش بار میگردد

کجا خبر درد از کس ترجمان حال می آید
نواے راز تحقیق از زبان لال می آید

بکف کر ختہ آن سبزہ رنگ آینہ میگردد
زمردگون سرشک از دیدۂ تمشال می آید

بطوف مشهد دلهاز خویشتن رفتم
صفا بطینت من خاک کر بلا بخشید

زسنگ حادثه پهلوهی مکن گوہر
کہ ہر شکست بمن نفع مومیا بخشید

لهنوز شور جنون سر بانهتا نکشید
دمی زسیر ریاضم بهار پانکشید

بہ نبازی سر رشتہ جنون نازم
کہ تاب منت عقل گرہ کشا نکشید

نمود آینہ در انتظار دیدہ سفید
غرور حُسن سر از حیرت میانکشید

زبعد قتل بامید بوسہ دلریشم
وگر نہ عشق بخود ننگ خون بہا تکشید

گرفتم اینکہ مصوّر کشید تصویرش
دلی ز دامن آنشوخ دست ما نکشید

زنگ لوث دو ینہاست صاف طنیت ہا
کہی زبحر نفس ہم گہر جا نکشید

چہ شد عرض نیازم بردلنش ناساز میگردد
کہ رنگ تاہنم پامال آن انداز میگردد

3

چہ قدرناز در آینہ گل حیرت چید
بتماشا بتو امروز اداہا چشم است

دو چار جلوہ اش تا دیدہ بیخواب میگردد
نگاہم جو بر آئینہ مہتاب میگردد

زشوخی ہائے طرز اضطراب دل چہ می پرے
برنگ دیدہ ام فوارہ سیماب میگردد

چہ مضمونی بخاطر جستہ دشوار است اقبالش
سراغ دل تلاش معنی نایاب میگردد

باندک بیخودی غفلت تواند گشت آگاہے
کہ چشم کور بینا از ایاغ خواب میگردد

سرم تامیکند عزم رکوع سجدہ یابش
خم شمشیر اونام خدا محراب میگردد

نمی باید کہ رویت در دل دریا دلان را بے
اگر بالفرض گوہر غافل از آداب میگردد

زیک نگاہ بعصیان چہ اجرہا بخشید
کہ خون نا حق بنت العنب بما بخشید

توان کہ درت حال کرد صاف آزاہے
کہ این غبار بآئینہ ام جلا بخشید

دیده از حسرت بعرض آرد سرشک سرمه گون
خواب در چشم من آتشوخ قبا کلنار سوخت

برلب او ازمی مردم سخنها بسته بود
رنگ پان برآتش خاموش لعل یار سوخت

ازتف سوز جراحت های پنهانم مپرس
ناوکش بر دل نشست و تاسر سوفار سوخت

میتوان جو چید بامنت الکرم بادش نجر
توبۂ گوہر زخون گرمی استغفار سوخت

بیار چمن شمعم هوای حواس افسر گرفت
بیار چون گرمی سودا آتشم درسر گرفت

تیره در عرض هنر شدجان زحال دل مپرس
به کل آینه ام از سادگی جوهر گرفت

دهد عرض تحمل میر زا اینهائی عشق
جانمن چون سینه آویزت گهر در بر گرفت

زانتظارت دل مهجور سراپا چشم است
آه مد نگه در داغ تمنا چشم است

گریه ام بسکه به نیرنگ نظر پرداز است
اشک حیرت زده درعین تماشا چشم است

بیا از بیخودی درسایۂ شوخی مژ کاشت
نباز دیکشی بر منت بخشیدن چشمت

زدید نہای مردم دیدۂ عبرت گزین دارم
گہر قطع نظر از دیدن نا دیدن چشمت

کمر بستہ ایشوخ بر عزم جنگ است
کنون درمیان عرصہ حرف تنگ است

بمینا شود بادہ روح زمرّد
کہ ساغر بکف ساقی سبزہ رنگ است

گریبان درد موج رنگ تماشا
قبای تو در برش بسکہ تنگ است

غبار تکلف نمے کنجدا اینجا
زناز تو محفل پر از جوش رنگ است

چو آئینہ کر پشت دارد صفائے
قفا عارض روی آنشوخ وسنک است

گہر جان گاہ بس قبلہ کاہت
کہ تبخانہ وکعبہ دیدیم سنک است

نی ہمیں درد رسی عشق از یکوگر تکرار سوخت
شعلہ تصدیق حنش برزبان اقرار سوخت

توان بطرز نگه یافت آنچه درد لہا
درست اگر نگری دیدہ ترجمان دلست

جہاں جلوہ گری نیستی وہستی ماست
کہ داغ عشق تو خورشید و آسمان دلست

برنگ نقطہ باتاب سرچہ می پیچے
کہ لوح مصحف ہستی نزول و شان دلست

غبار خاطر روشند لان شو دز نہار
بہوش باش کہ گوہر زد و دمان دلست

نماز دیدۂ ما مبتلا کر دیدن چشمت
بمردم واجب غیبے است ہر دم دیدن چشمت

لب لعلت زشرم بوسہ آخر کرد کریانت
بجیب خجلت اندوزم گہر باریدن چشمت

سواد وادی چشمت زعمری دلنشینم شد
جنون آوردہ ام از گردش رنجیدن چشمت

رسا افتادہ ذوق بیخودی جرات دوبالاشد
شکست تو بہ خواہد بادہ پیما نیدن چشمت

کف خاکم جواہر سرمۂ چشم بتاں کردد
تجلّی کر دیہ طور دلم زخشیدن چشمت

کسوت آزرده کی از شوق در بر کرده ام
ورنه بے پیراهنی از لطف عریانم نداشت

هرکه بردارد گهر از خاک خود منت کشید
هیچکه دست کرم در بند احسانم نداشت

هر چند که حسنش زحیا سر نیقاب است
از جلوه او دیدهٔ خورشید بر آب است

در دل چه قدر جوش سیه مستی چشمست
کز دیدهٔ مخمور روان جوی شراب است

کرم از نظرم کلبن یاری که کذر کرد
اشکی که چکداز مژه ام عطر گلاب است

کو دست که فایز شوم از بیعت شیخے
دستیست بد ستش مکفی جام شراب است

کو غفلت ومعراج شناسائی مستان
بیداریٔ این طایفه در عالم خواب است

خاموش توان شد گهر از مصرع صارب
خون کوزهٔ لب بسته پر از بادهٔ ناب است

زفیض لعل بست جلوه گرجهان داست
حدیث شوخ تو جان دل و روان دلست

ترسم از عین تهی دستی این جوهریان
که گهر را برِ قلب خریدن باقیست

تا به آهم سر و سودای علمداری نیست
کاکلی نیست که آشفته ز سرداری نیست

تانه بند ره نظاره حسنش ترسم
ورنه درچشم من امساک گهر یاری نیست

مرد دلالی او بازد بر نقد و وکون
مه کنعانی من یوسف بازاری نیست

سایه از جذبه خورشید رسید است بخویش
ذره ام را بهوایت سر خود داری نیست

دید زلف خود آشفته تراز کاکل شد
در سر شوخ که سودای گرفتاری نیست

مشتری عشق و سودای گهر پیچد
این متاعی است که در بند خریداری نیست

شب که جوش اشک جا درچشم گریانم نداشت
این در بحرین گنجایش بدامانم نداشت

خبر و مدش مشق بیتابی اشکی بیش نیست
ورنه دریا طاقت آشوب طوفانم نداشت

چه ریزهائی زمرد زدیده می بارد
که شیشهٔ دلم آتشوخ سبزه رنگ شکست

نرفت سجده کنان هرکه سوی کعبهٔ دل
سرش بدیر و حرم یکقلم بسنگ شکست

سراغ لخت دلم چشم مست او دارد
که آن پیاده زجوش می فرنگ شکست

توان شنید شکست من و وحید گہر
که بر جراحت من ناخن پلنگ شکست

رفتم از خویش بجای که رسیدن باقیست
دیدنم محوتماشاوندیدن باقیست

دل زا حسان خدنکش همه خون گشت و هنوز
بسرم منت شمشیر کشیدن باقیست

بریاض دل صد چاک خزان راه نیافت
میزند خنده کل زخم که چیدن باقیست

دم شمشیر بکام اثرم می لغزد
کشت پرخم بنوعی که طپیدن باقیست

جلوه تاکرد نقابی برخ خویش کشید
این حجابست که در پرده دیدن باقیست

بجان سوختہ ہر دم غم آتش افروزد
کہ شوخ ناز کل افشاندو بر مزارم سوخت

گہر بہ طور خیال کلیم می سوزم
فلک بداغ جدای بہر دیارم سوخت

گرچہ ہر سو جلوہ ناموس برائ کسی است
بے نقابی پردہ دار حسن یکتائ کسی است

سرکشی حسن پامال عزور ناز کیست
ماہ مصر آخرز لیخا دار رسوائی کسی است

دین ہمیں تصدیق واقرار است باقی گفتگو است
صورت و معنی واشکارای کسی است

ساقیا سامان بزم انیک مہیا کردہ ام
دیدہ و دل ساغر و مینائی صہبائی کسی است

از شکست من چہ سوداي چرخ جو ہر ناشناس
گوش کن گوہر شہوار دریای کسی است

ہمیں نہ رنگ رخ آن بت فرنگ شکست
دلم شکست بروی بہار رنگ شکست

زسخت جانی خود پیش یار منفعلم
کہ بر جراحت دل از کفش خدنگ شکست

تادل ہوش دیدن آن سیمبری داشت
شب انجمنم فرش حریم سحری داشت

راه طلبش محشر پرواز سامیست
کین جاده زسر نقش قدم مال وری داشت

خواہم کہ بصد جوش زند موج بفرقم
آبی دم تیغی کہ گذرتا کمری داشت

ای حیرت واما سہ سراغش زکہ پرسم
شد لال زبانی کہ زرازش خبری داشت

افلاک سرافرازی عزت تہ پایش
آنکس کہ جو خورشید تجرد سفری داشت

مربوط نمیکرد تباج سر شاہان
کر جوہری دہر چومن یک گہری داشت

زبسکہ آتش خاموش لعل یارم سوخت
فتیلہ رگ یا قوت بر مزارم سوخت

چمن ز جلوہ ہر برگ گل چراغان شد
نسیم بسکہ زخون گرمی بہارم سوخت

بہ کام تشنہ من آہ موج آب بقات
کہ گرم جوش آن لعل آبدارم سوخت

نیفتد نقش پائے خود نمائی ہر گرم جائے
بپائی بیخودی طے میکنم صحرائے ہستی را

کمال دل گہر از نقص صورت کم نمیگر دد
شکست شیشہ من در بغل دارد درستی را

تانقاب ازرخ آن لالہ عذار افتادہ است
آفتاب از نظر صبح بہار افتادہ است

گریہ ونالہ بہم شدرہ یکد گراند
بسکہ با عشق غیورم سر وکار افتادہ است

شر راعشتہ زدل نالہ برون می آید
کہ درین کوچہ رہ برق سوار افتادہ است

آگہی داد بر نفس طپش اکنون زدلم
این گہر گرچہ زکف دریشت تار افتادہ است

چشم مست توبیک خوش نگہی بر دلم
آخر این غنچہ در آغوش بہارا فتادہ است

نکند وہم دوئ فرق دریکتائے ما
موج پیوستہ زد ریا بکنارا فتادہ است

گوہر از سوز درون بارد گر لب مکشا
ہوا از تف آہ تو شرار افتادہ است

سرخوش چمن از تکلّم کیست
کل کرد از غنچه ها نواہا
آینہ حسن آن پر یروست
آبی کہ گہر شد از حیاہا
درین زمانہ دماغ و دل و حواس کجا
حرف شناس ندیدم گہر شناس کجا
پسند خاطر آزاد وضع عریانیت
جنون بنفس کشید زحمت لباس کجا
نشان انجمن مردمی نے یا ہم
کجا ایاغ کرم نشاء سپاس کجا
ہوای گوشہ حرمان نسیم گلشن کیست
کجا مران وامید و بہار یاس کجا
گرفتم اینکہ شبہان بحر بخشش اند گہر
نما دماغ تقاضای التماس کجا
زچشم گربہ بیند زہد وضع می پرستی را
گزارد برسرطاق بلندی حق پرستی را
زاقبال قیامت قامتی آشوب پیرائے
بیک صور نفس برباد دادم گردہستی را

مقابل کشت بیتاند دل باخوشی جنبش
بدست آویز برق آینهٔ داری بس بود مارا

نمید انند فیض چشم ترای خشک مشربها
پے تفریح دل این جوی جاری بس بودمارا

کسی از عہدهٔ اہل عداوت بر نمی آید
درین عالم شعار دوستداری بس بود مارا

بسیر کوی او گوہر زمایاری نمیخواہد
بقطع راه جذب بیقراری بس بود مارا

عشق ہر دم میدہد افسون پے تسخیر ما
مرشد ماہادی ما قبلهٔ ما پیرما

وحشت ما رام شوجہنای انداز کسی است
گردش چشم پری شد حلقهٔ زنجیر ما

آشفته جلوه است ادا ہا
سر کشته قامت بلاہا

دل در خم تیغ ناز بندد
اند از سلام میر زاہا

قانون تکلّم که دارد
آہنگ اشارت سفاہا

من و فطرت نمیکشتم اگر صحرا نشین گوہر
غزالان بردہ بودند از میان میراث میمون را

مشکل است عذر عذر خوابی ہا
داد از جرم بے گناہ ہیہا

رم آہو است صید جوش بہار
چیدہ گل دام خوش نگاہیہا

می طپد در ہوائی خواب عدم
بسمل تیغ کم نگا ہیہا

ترک سر با کمال ہمت زد
پائے بر نقص بے کلا ہیہا

خجل از التفات صیادم
دل شکار است کینہ خوا ہیہا

شرم دارد گہر ز جنگ اسیر
چہ کند با سپہر جاہے

شرم دارد گہر ز جنگ اسیر
چہ کند باسپہر جا ہے

لباس میر زائی خاکساری بس بود مارا
خبط سر خط ما خط غباری بس بود مارا

چو ریزد زخم دل اشک شرار آلوده خون را
پراز گلد ستۂ آتش کند درمان ہامون را

قیامت کاری باطن بظاہر دیدنی دارد
بود از جلوہ درون آشوب بیرون را

بناراج دل امشب باصف مژگان مہد کشن
سپاہ غمزہ اش برچیدہ اسباب شبخون را

عبث در گوشۂ عزلت تلاش بیخودی کردن
کہ کسب خسم نشینی می نکرد آخر فلاطون را

صلہ بخشید از رنگین ادری جنبش ابرو
بروی یار تا خواندیم بیست تازہ مضمون را

گہر از آفت نیرنگ سودائے می داغم
کہ گستاخانہ مالید است آن لبہائے میکون را

چہ نسبت ماہتی دستی فقر امساک گردون را
نمیمون یک قلم بخشیدہ ام اقلیم ہامون را

برنگی درسرم پیچیدہ سودای سرزلفش
شمیم عطر بشومید ہد کر بوکنی خون را

بجام می توان کردن علاج شور بختہا
کہ فرطہ آب زایل میکند تلخی افیون را

صاف شدناز غبار آینه هستی ما
دیدهٔ حیرت ما کرد تماشا مارا

میچکدتا بز نخدان عرق از پشت لبش
ساغر سیب دہد فیض مسیحا مارا

منتی ازدم عیسیٰ نکشد ہمت ما
کہ دم خنجر قاتل کندا حیا مارا

نوخطی ساقی محفل صده امشب گوہر
سبز کرد یدرخ از سرخی صہبا مارا

چوآید طره از دستار شوخی در نظر مارا
بوضع میرزائی کل کند سو داز سر مارا

رمید نہائی ماتا کشت رام شوخی جنبش
دہد نیرنگ چشم مست او جادر نظر مارا

صباحت کون بتے ما برد دل نزلف سمن سایش
بشب افند گذر بر یاسمن راز سحر مارا

بجای صندل از یاری برنگ درد سر گردد
بود باسنک طفلان بسبکہ الفت بیشتر مارا

چوپرون میدر خشد لختہائی دل از پہلویش
چو گوہر گرفتد برسینہ آویزش کذر مارا

فتادگی ره عشق برواداری است
فلک زمینت بجولان خاکساری ما
خصص ہیکچی اوج در مکین دارد
اکراز دل نکری عزت است خواری ما
من وکلیم گہر خاک راه بارشدیم
دگر برای چہ روز است خاک ساری ما
میر سد فیض از سر شک چشم خون بالامرا
سبحہ مرجان نیاز آورداین دریا مرا
حریم آینہ پیش او مقابل کرده است
چشم یکتائی نمی بیندد گر تمیا مرا
رفت دل از سبزوار خط بیدستان زلف
درسواد اعظمی سردادا پن سودا مرا
جزعہ لوث تعصب پاک می ساز وز دل
کشت اتمعنی عیان از حضرت صہبا مرا
بیقرارم کرد گوہر مصرعہ شوخ کلیم
ہرکجا شوریده دیدم بُرد از جا مرا
بردروی عرق افشان تو از ماما را
شبنم از آتش کل سوخت سراپا مارا

دیوانِ گہرؔ

(حصہ اوّل)

نوائے آفت وقت است سیار بینوائی
بود آہنگ کثرت پردہ وحدت سرائی

بہ قانون وفا محو سرو دہستی خویشم
کہ دارد وصل او در پردہ آہنگ خدائی را

گریبان ہوس کرچاک از دست جنون سازم
حریر بیخودی کر دو قبای خود نمائی را

بہ گلشن از لب پرغنچہ سرزد صوت داودے
صبا تا کرد از لعل تو مشق خوشنوائی را

پس از طوف حریم دل بہ بیت اللہ می آیم
کنون حاجی توان گفتن بہ غریب کر بلای را

گہرؔ از ساغر نظم اسیر از خویشتن رفتم
کہ موج بادہ شوید سرنوشت پارسائی را

بہ ابر ریشہ دو اپند سیل زاری ما
نسب بہ برق رسانید بیقراری ما

زنار جاہ کشیدیم سر بگفتہ فقر
بودز ترک تمنا کلاہ داری ما

Diwena - e - Gohar

Part I

This work comprises a collection of the Persian poems of Mohammad Baqir Khan Gohar. This Deewan contains many Gazals and poems besides a Qasidah in praise of Amirulhind Nawab Anwaruddin Khan Walajah, the Nawab of the Carnatic. The style of writing is very simple. At the end of this Diwan there is a chronogram of the mosque at Walajah Nagar, composed in a "Rubai" by the poet. The date of transcription of this manuscript is 1257 A.H./1890 A.D. This is the first part of the Diwan. The second part of the Diwan will be published in the next issue of the Bulletin.

Dr. A. Zaibunissa
Urdu Pandit
G.O.M.L.R.C., Chennai - 5.

دیوانِ گہر

(حصۂ اوّل)

محمد باقر خان گہر کو نواب امیر الہند انور الدین خان والا جاہ کی سرپرستی حاصل تھی۔ آپ نے ایک مختصر سا دیوان مرتب کیا۔ جس میں کئی ایک غزلوں کے علاوہ نواب والا جاہ کی شان میں بھی قصیدہ لکھا گیا ہے۔ اندازِ بیان نہایت ہی شستہ اور زبان نہایت ہی آسان ہے۔ مخطوطے یعنی دیوان کے آخر میں والا جاہ نگر کی مسجد کا کتبہ درج ہے۔ جسکو رباعی کے شکل میں پیش کیا گیا ہے۔ گہر دربارِ والا جاہ کے بہترین شاعر تھے۔ طوالت کے باعث اس دیوان کو دو حصوں میں شائع کر رہے ہیں۔ حصہ اول ہدیۂ ناظرین ہے۔ انشاء اللہ حصّہ دوم، اگلے شمارے میں شائع ہوگا۔

از

زیب النسا

اردو پنڈت

گورنمنٹ اورینٹل مینوسکرپٹ لائبریری،

چینئی ۵۔

பின்னிணைப்பு – 1

அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகம் மற்றும் ஆய்வு மையம்

- முனைவர் சு. சௌந்தரபாண்டியன்
காப்பாட்சியர்

தோற்றம்

இந்தியாவின் முதல் சர்வேயர் செனரல் ஆன ஸ்காட்லாந்து நாட்டைச் சேர்ந்த காலின் மெக்கன்சி (1754-1821), முனைவர் லேடன், இந்தியாவில் பிறந்த ஆங்கிலேயரான திரு. சி.பி.பிரௌன் (1798-1884) ஆகியோர் தொகுத்து வைத்த ஓலை மற்றும் தாட் சுவடிகளே அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகத்தின் தோற்றத் திற்குக் காரணமாகும். இவர்கள் தொகுத்த சுவடிகளில் இலக்கியம், வரலாறு, தத்துவம், அறிவியல், கைபீதுகள் எனப்படும் வட்டார வரலாறுகள், கல்வெட்டுகள் முதலிய பொருட்கள் தமிழ், தெலுங்கு, கன்னடம், மராத்தி, உருது, அரபு, பாரசீகம் முதலிய மொழிகளில் உள்ளன. இச்சுவடிகள் தமிழகத்தின் பல்வேறு பகுதிகளின் வரலாறு மற்றும் பண்பாட்டுச் சிறப்புகளைக் கொண்டுள்ளன.

மெக்கன்சியின் தொகுப்பு

காலின் மெகன்சி என்பவர் கி.பி. 1783- இல் இந்தியாவிற்கு வருகை தந்தார். கிழக்கிந்தியக் கம்பெனியின் ஒரு பொறியியல் பிரி வின் பணியாளராக அவர் இங்கு பணியாற்றினார். பழங்கணக்கு களை, இந்திய வரலாறுகள், கீழ்த்திசை மொழிகள் ஆகியவற்றில் மிகுந்த ஆர்வம் உள்ளவராக இருந்தார். அவர் ஏராளமான சுவடி கள், வரைபடங்கள், நாணயங்கள் ஆகியவற்றைச் சேகரித்தார். தமிழ்நாடு தொடர்பானது மட்டுமல்லாது சிலோன். சாவா ஆகிய பகுதிகள் தொடர்பாகவும் அவருடைய தொகுப்புகள் இருந்தன.

கி.பி. 1818- இல் காலின் மெக்கன்சி. சர்வேயர் செனரலாகப் பதவி உயர்வு பெற்றார். இவர் தமது தொகுப்புகளைக்

கல்கத்தாவிற்கு கொண்டு சென்றார். அங்கு மேலும் பல சுவடிகளைத் தான் மறையும் வரை சேகரித்தார்.

இவருடைய மொத்தத் தொகுப்புகளையும் 10,000 பவுண்டுகளுக்கு கிழக்கிந்தியக் கம்பெனியார் விலைக்கு வாங்கினர். மெக்கன்சியின் தொகுப்பை மூன்று பகுதிகளாகப் பிரித்து ஒரு பகுதியைச் சென்னைக்கும், இன்னொரு பகுதியைக் கல்கத்தாவிற்கும், மூன்றாவது பகுதியை இலண்டனிற்கும் அனுப்பினர்.

லேடனின் தொகுப்பு

. பேராசிரியர் லேடன் என்பவர் இந்தியாவில் சுற்றுப்பயணம் செய்த (1803 -1811) மொழியியல் அறிஞர் ஆவார். அவருடைய தொகுப்பு, இலண்டனில் உள்ள இந்திய அலுவலகத்தில் இருந்ததைக் கி.பி. 1837-இல் கண்ணுற்றார். லேடனின் அத்தொகுப்பில் தமிழ், தெலுங்கு, கன்னடம் ஆகிய மொழிச் சுவடிகள் இருந்தன. அவற்றை சி.பி. பிரௌனின் முயற்சி காரணமாக கிழக்கிந்தியக் கம்பெனி. லேடனின் மறைவுக்குப் பிறகு விலைக்கு வாங்கி இந்தியாவிற்குக் கொண்டு வந்தது.

பிரௌனின் தொகுப்பு

சி.பி. பிரௌன் என்பவர் ஆந்திர மாநிலத்தில் மாவட்ட ஆட்சித் தலைவராகவும் சென்னைப் பல்கலைக் கழக மன்றச் செயலாளராகவும் (1843). சென்னையில் காப்பாட்சியராகவும் (1848) இருந்தார். இவர் தொகுத்த தெலுங்கு, தமிழ், மற்றும் வடமொழிச் சுவடிகளைக் கிழக்கிந்தியக் கம்பெனி விலைக்கு வாங்கி 1855ல் இந்தியாவிற்கு அளித்தது.

வளர்ச்சி

அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகம் முழுக்கட்டமைப்பில் கி.பி. 1869இல் தொடங்கப்பட்டது. மெக்கன்சியின் தொகுப்பு, கிழக்கிந்தியக்கம்பெனியின் தொகுப்பு, பிரௌன் தொகுப்பு ஆகிய மூன்று தொகுப்புகளும் 1870இல் சென்னை மாநிலக் கல்லூரியில் ஒரே தொகுப்பாக வைக்கப்பட்டன. அப்போது மாநிலக் கல்லூரியில்

வடமொழிப் பேராசிரியராக இருந்த திரு. பிக்போர்டு என்பவர் அச்சுவடிகளுக்கு விரிவட்டவணை தயாரிக்குமாறு கேட்டுக் கொள்ளப்பட்டார்.

இன்றியமையாத இலக்கிய வரலாற்றுச் சுவடிகளை அச்சிடுமாறும் அவர் கேட்டுக் கொள்ளப்பட்டார். 1876 -இல் மேலும் பல புதிய சுவடிகளைச் சேகரிக்குமாறும்படியெடுத்துக் கொள்ளு மாறும் அவர் கேட்டுக் கொள்ளப்பட்டார். அதற்கிணங்கப் பல்வேறு சுவடிகள் காலந்தோறும் சேகரிக்கப்பட்டன.

இருப்பு

மேற்கண்டவாறு தோற்றம் கண்ட அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகம் மற்றும் ஆய்வு மையமானது தற்போது மிகச் சிறந்த முறையில் வளர்ந்து கீழ்வருமாறு மொத்தம் 72,748 சுவடிகளைத் தன்னகத்தே கொண்டுள்ளது.

மொழி	ஓலை	தாள்	மொத்தம்
தமிழ்	10783	5775	16667
வடமொழி	38478	11497	49975
தெலுங்கு	825	1481	2306
கன்னடம்	182	98	280
மராத்தி	--	967	967
உருது	--	187	187
அரபு	--	407	407
பாரசீகம்	--	1398	1398
ஒரிய, பாலி, சிங்களம், பர்மியம்	127		127
வட்டார ஆவணங்கள்	--	434	434
மொத்தச் சுவடிகள்	50504	22244	72748

மேற்படி சுவடிகள் அல்லாமல் தெலுங்கு, கன்னடம், மற்றும் மலையாளம் ஆகிய மொழிச் சுவடிகள் மொத்தம் 7000, மொழிவாரி மாநிலம் பிரிக்கப்பட்ட போது ஆந்திரா, கர்நாடகம், கேரளா ஆகிய மாநிலங்களுக்கு அனுப்பி வைக்கப்பட்டன.

தற்போது இந்நூலகத்திலுள்ள அச்சு நூற்கள் மொத்தம் 26783 கீழ்வருமாறு அமைந்துள்ளன.

மொழி	மொத்தம்
தமிழ்	6485
வடமொழி	7367
தெலுங்கு	1913
கன்னடம்	700
மராத்தி	137
மலையாளம்	446
அரபு	258
பாரசீகம்	272
உருது	744
ஆங்கிலம்	7111
பிரெஞ்சு, செர்மனி மற்றும் ஐரோப்பிய மொழிகள்	194
இந்தி	133
விவர அட்டவணை	823
அகராதிகள்	182
வங்காளம்	18
மொத்தம்	26783

செயற்பாடுகள்

அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகத்தின் தலையாய பணிகள் கீழ்வருமாறு :

1. சுவடி சேகரித்தல் மற்றும் பாதுகாத்தல்
2. சுவடிகளை வகைப்படுத்துதலும் அட்டவணைப்படுத்தலும்
3. அரிய சுவடிப் பதிப்பும் அட்டவணைப்பதிப்பும்
4. பருவ இதழை ஆண்டுதோறும் வெளியிடுதல்
5. அச்சு நூற்கள் மற்றும் பருவ இதழ்கள் சேகரித்தல்
6. கல்வியாளர்களுக்குச் சுவடி விவரங்களை அளித்தல்

பாதுகாப்பு

நூலகத்தில் ஓலைச் சுவடிகள் மற்றும் தாட் சுவடிகள் தூசு அகற்றியும் இரசாயனப் பொருட்கள் இட்டும், குளிர் சாதனம் செய்யப் பட்டுள்ள பெரியதொரு அறையில் பாதுகாக்கப்படுகின்றன. இருப்பறையில் 1997 - இல் குளிர்சாதன வசதி செய்யப்பட்டது.

சிதிலமான தாட்சுவடிகள் மற்றும் அச்சு நூற்கள் சிப்பான் துணி மற்றும் வழுக்குத்தாள் (Polyester) ஒட்டிச் செப்பனிடப் படுகின்றன.

இம்மையத்தின் பெரும்பாலான சுவடிகள் நுண்படச்சுருளில் (Micro film) பதிவு செய்யப்பட்டுள்ளன. இப்பணி 1989-இல் தொடங்கப்பட்டது.

2005 முதல் தமிழ்ச் சுவடிகள் நுண்படப் பதிவு (Digital) செய்யப்பட்டு வருகின்றன.

வெளியீடுகள்

அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகத்தில் மொத்தம் இதுவரை வெளி வந்துள்ள 459 வெளியீடுகள் கீழ்வருமாறு :

மொழி	வெளியீடுகளின் எண்ணிக்கை	அட்டவணைகளின் எண்ணிக்கை	மொத்தம்
தமிழ்	89	40	129
வடமொழி	61	59	120
தெலுங்கு	35	29	64
கன்னடம்	22	10	32
மலையாளம்	29	5	34
மராத்தி	2	4	6
இஸ்லாமிய மொழிகள்	22	11	33
பல்வகை	--	8	8
பருவ இதழ்	33	--	33
மொத்தம்	293	166	459

பருவ இதழ்

தமிழ், தெலுங்கு, வடமொழி, உருது, ஆகிய மொழிகளில் பதிப்பிக்கப்பெறும் சில நூற்களைத் தாங்கி ஆண்டுதோறும் ஒரு பருவ இதழ் வெளிவருகிறது. இதுவரை மொத்தம் 34 தொகுதிகள் வெளிவந்துள்ளன.

பொறுப்பாளர்

அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகம் காப்பாட்சியரின் கீழ் இயங்கி வரும் ஓர் அரசு நிறுவனமாகும். இந்நூலகம் தற்போது தொல்பொருள் ஆய்வுத் துறையைச் சேர்ந்துள்ளது.

தொண்டு

சுவடிகள் மற்றும் அரிய அச்சு நூற்கள் கல்வியாளர் அனைவருக்கும் கட்டணம் எதுவுமின்றி நூலகத்தில் அமர்ந்து படிப்பதற்கு வழங்கப்படுகின்றன. அச்சிட்டு வெளியீடுவோர் களுக்கும் சுவடிகளைப் படியெடுத்துக் கொள்ளவும் ஒளியச்சுவடி வழங்கவும் நிலைமைக்கும் ஏற்றவாறு அனுமதி வழங்கப்படுகிறது. நூலகத்தின் ஒளியச்சுக்கருவி 1997 - இல் வாங்கப்பட்டது. நூலகத்தின் வெளியீடுகள் அனைத்தும் 25 விழுக்காடு கழிவுடன் விற்பனை செய்யப்படுகின்றன.

இருப்பிடம்

அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகம் மற்றும் ஆய்வு மையம் சென்னைப் பல்கலைக் கழக நூலகத்தின் முதல் மாடியில் அமைந்துள்ளது.

அரசு விடுமுறை நாட்கள் மற்றும் வெள்ளி, சனி ஆகிய வார விடுமுறை நாட்கள் தவிர்த்து ஏனைய எல்லா நாட்களிலும் காலை 10.00 மணி முதல் 5.45 வரை இந்நூலகம் செயல்படுகிறது.

பின்னிணைப்பு - 2

அரசினர் கீழ்த்திசைச் சுவடிகள் நூலகம் மற்றும் ஆய்வு மையக் காப்பாட்சியாளர்களின் பட்டியல்

- முனைவர் க. சௌந்தரபாண்டியன், காப்பாட்சியர்

பெயர்	பதவி	காலம்
1. பேராசிரியர். பிக்ஃபோர்ட்	வடமொழிப் பேராசிரியர் மற்றும் நூலகர்	1869-1870
2. பேராசிரியர். வெங்கட் சுப்பா சாஸ்திரி	,,	1870-1871
3. பேராசிரியர். சேஷகிரிசாஸ்திரி	,,	1871-1872
4. டாக்டர். குஸ்தவ் ஆப்பர்ட்	வடமொழிப் பேராசிரியர் மற்றும் காப்பாட்சியர்	1872-1893
5. பேராசிரியர். சேஷகிரிசாஸ்திரி	,,	1893-1901
6. பேராசிரியர். எம். ரங்காச்சாரியா	,,	1901-1914
7. மகாமகோபாத்யாய எஸ். குப்புசாமி சாஸ்திரி	,,	1914-1936
8. பேராசிரியர். பி.பி.எஸ். சாஸ்திரி	,,	1936-1942
(இரண்டாம் உலகப் போரினை முன்னிட்டு இந்நூலகம், திருப்பதிக்கு மாற்றப்பட்டபோது, வடமொழிப் பேராசிரியர் மற்றும் காப்பாட்சியர் பதவிகள் பிரிக்கப்பட்டு, நூலகத்தின் செயற்பாட்டில் முழுக்கவனம் செலுத்துவதற்காகக் காப்பாட்சியர் பதவி தனியாக உருவாக்கப்பட்டது)		
9. டாக்டர். ஏ. சங்கரன். எம்.ஏ., பி.எச்.டி வடமொழிப் பேராசிரியர் (கல்லூரிக் கல்வித்துறை)	காப்பாட்சியர்	1942-1946

10.	ஜனாப். எஸ்.எம். ஃபசுருல்லா எம்.ஏ. எல்.டி., (கல்லூரிக் கல்வித்துறை)	காப்பாட்சியர்	1946-1948
11.	திரு.தி.சந்திரசேகரன், எம்.ஏ.எல்.டி. வடமொழிப் பேராசிரியர் (கல்லூரிக் கல்வித்துறை)	,,	1948-1962
12.	பேராசிரியர். பி. திருஞானசம்பந்தம், எம்.ஏ., எல்.டி வடமொழிப் பேராசிரியர் (கல்லூரிக் கல்வித்துறை)	,, (பொறுப்பு)	1962-1963
13.	திரு. ஏ.ஏ.இராமநாதன், எம்.ஏ., வடமொழிப் பேராசிரியர் (கல்லூரிக் கல்வித்துறை)	காப்பாட்சியர்	1963-1965
14.	திரு. ஆர்.கே. பார்த்தசாரதி, எம்.ஏ., எல்.டி பிரெஞ்சு மற்றும் ஜெர்மன் டிப்ளமோ வடமொழிப் பேராசிரியர் (கல்லூரிக் கல்வித்துறை)	,,	1965-1971
15.	திரு. ஆர்.என். சம்பத், எம்.ஏ., அரசியல் மற்றும் பொது நிர்வாக டிப்ளமோ வடமொழிப் பேராசிரியர் (கல்லூரிக் கல்வித்துறை)	,,	1971-1975
16.	திரு. அ.மு. சுந்தரராசன், பி.எ., டி.எல்.எ.எஸ்., (நூலகர் கன்னிமரா பொது நூலகம், சென்னை.)	,, (பொறுப்பு)	1975/1976
17.	திரு. சி.ஆர். விட்டோபாபு (உதவி இயக்குநர், கல்லூரிக் கல்வித்துறை)	,,	1976/1977

18.	திரு. ஆர். கல்யாணசுந்தரம், பி.எஸ்ஸி., (உதவி இயக்குநர், கல்லூரிக் கல்வித்துறை)	காப்பாட்சியர் (பொறுப்பு)	1977-1978 (1-7-77 முதல் 27/9/78 வரை)
19.	திரு. வி. கோபாலகிருஷ்ணன், எம்.ஏ., (வடமொழி உதவிப் பேராசிரியர், கலைக்கல்லூரி, கோவை)	காப்பாட்சியர்	1978-1979 (29-9-78 முதல் 3-7-79 வரை)
20.	திரு. ஆர். பாஸ்கரன், எம்.ஏ., (வடமொழி உதவிப் பேராசிரியர் மாநிலக் கல்லூரி, சென்னை-5)	,,	1979-1985 (4-7-79 முதல் 31-5-85 வரை)
21.	திரு. பூ. சுப்பிரமணியம், எம்.ஏ.,பி.டி., வடமொழி டிப்ளமோ (தமிழ்ப்புலவர், அ.கீ.சு. நூலகம், சென்னை-5)	காப்பாட்சியர் (பொறுப்பு)	1-6-85 முதல் 31-7-85 வரை 31-7-85பி.ப.லிருந்து அரசுப் பணியிலிருந்து ஓய்வு பெற்றார்
22.	திரு. சி.என். இரமேஷ், எம்.ஏ.சி.லிப்., வடமொழி சான்றிதழ், (நூலகர்) (தேர்வு நிலை) அ.கீ.சு. நூலகம், சென்னை - 5.	,,	1-8-85 (மு.ப.) முதல் 17-1-89 (பி.ப.) வரை
	,,	காப்பாட்சியர்	18-1-89 (மு.ப.) முதல் 30-6-90 வரை 30-6-90 (பி.ப.)லிருந்து அரசுப் பணியிலிருந்து விருப்ப ஓய்வு பெற்றார்
23.	திரு. ஆர். கணேசன் வடமொழிப் புலவர் அ.கீ.சு. நூலகம், சென்னை-5	காப்பாட்சியர் (பொறுப்பு)	25-8-1987 முதல் 4-10-1987 வரை

24.	முனைவர். சு. சௌந்தரபாண்டியன் எம்.ஏ. (தமிழ்) எம்.ஏ.(ஆங்கிலம்) பி.எட்.டிப்.வ.மொ.பி.எச்.டி.. தமிழ்ப் புலவர், அ.கீ.சு. நூலகம் சென்னை - 5.	காப்பாட்சியர் (பொறுப்பு)	6-5-90 (மு.ப.) முதல் 5-6-90(மு.ப.) வரை
	,, ,,	,,	16-7-90 (பி.ப.)முதல் 21-12-1991 (பி.ப.) வரை
	,, ,,	காப்பாட்சியர்	22-12-1991 (மு.ப.) முதல் 26-12-1994 வரை (இதன் பின் 27-12-1994 முதல் 17-1-1995 வரை பவானிசாகர் பயிற்சி காப்பாட்சியர் நிலையில்)
25.	திருமதி. எஸ். இராசலெட்சுமி வடமொழி புலவர், அ.கீ.சு. நூலகம் சென்னை - 5	காப்பாட்சியர் (பொறுப்பு)	27-12-1994 முதல் 17-1-1995 வரை
26.	டாக்டர். சு. சௌந்தரபாண்டியன் எம்.ஏ. (தமிழ்) எம்.ஏ.(ஆங்கிலம்) பி.எட்.டிப்.வ.மொ.பி.எச்.டி., காப்பாட்சியர், அ.கீ.சு. நூலகம் மற்றும் ஆ. மையம் சென்னை - 5.	காப்பாட்சியர்	18-1-1995 (மு.ப.) முதல் 30-6-2008 வரை

The Central Co-operative Printing Works Ltd., CHENNAI - 600 002 ☎ 28521869